

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fel évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A kiállítás eredményei.

Az ország fővárosában az imént zárultak be annak a tündérkertnek a kapui, melynek egy fél-estendőn át csodájára járt az ország s amelybe elzarándokoltak a távol Európának civilizált nagy nemzetei is csodálni egy régi, de kis nemzet bámulatos energiáját, teremtő képességét és a haladás iránt való rendkívüli képességeit.

Mi szomorúan állunk meg a bezárt kapuk előtt.

Szomorít bennünket, hogy elmúltak a dicsőséges szép napok. Szomorít bennünket, hogy ez a tündérkert nemsokára oda lesz dobva a bontó csákányok vashegyének, hogy az a sok szépség, melyet egy nemzet mint egy teli kaptárba összehordott, szétszórul, szertemállik s nem láthatjuk magunk előtt hosszú ideig azt a tárlatot, mely bennünket lelkesített, önértetünket megdagasztotta, bizalmunkat a nemzet jövőjében erőssé, rendíthetlenné tette.

Valóban kár, örök kár, hogy minden elmúlik a földön.

De amikor megadjuk magunkat a változhatatlannak, — fölébred bennünk a praktikus gazda s mérlegelni, számíthatni kezdjük az eredményeket. Mit eredményezett a megfeszített munka, mennyit ér az aratás eredménye?

És itt szigorúan mérlegelünk, mert a magunk birái vagyunk.

Nem ragadtatjuk el magunkat a lelkesedésnek még most is érzett mámorától, hanem sorra vesszük az eredményeket komolyan, igazságosan.

A legfőbb és legtöbbet érő eredmények azt tartjuk, hogy a külföld fölfedezett bennünket. Évszázadok mulasztásai és az utolsó évtizedek rosszakaratu kommentátorai, a külföldön olyannak tüntették fel a magyar nemzetet, mely a kultúra alacsony fokán, erőszakkal és jogtalan prepotanciával nyomja el a nálánál sokkal nagyobb számban levő nemzetiségeket.

Jól emlékezhetünk még a közelmúlt is, a melyben a külföld kóbor írkászai rólunk olyan híreket terjesztettek, hogy itt még most is a régi „betyár”-világ uralkodik s akadtak előkelő komoly emberek, akik állig fölfegyverkezve, mint valami szudáni expedícióra jöttek el hozzánk Budapestre, hogy a magyar „pusztán” kalandokra vadásszanak

s megismerkedhessenek Rózsa Sándorral, a gallér betyárral.

Akadtt egy angol, 10 évvel ezelőtt, aki szörnyű haragra lobbant, mikor Budapestre érve itt európai várost, európai viszonyokat és erkölcsöket talált s nem akartak neki egy „jogász”-t meg egy „kanász”-t mutatni. Egy heti sikertelen kutatás után az angol azzal utazott el Budapestről: — Eh, ilyen találók Párisban is!

Ilyen véleménnyel voltak rólunk ez ideig a külföldön. És a kiállítás, mely ide vonzott hozzánk kétszáz ezer idegent, akik között a külföld legkiválóbb nemzetének írói, politikusai, szereplő férfiai voltak, akik fölismerék erőnket és hívtak bennünket a kultúrában, akik nem szűntek meg a dicséretben, a magasztalásban, — mindezeket a rágalmakat összetörte; a külföldet alkotóképességünkről, politikai érettségünkről fölvilágosította.

A világnak ezer meg ezer lapjában egy év lefolyása alatt 27,000 cikk és közlemény jelent meg Magyarországról, amennyit nem irtak rólunk az elmúlt ezer év alatt összesen. Hogy mi volt e cikkekben, azt olvashattuk napról-napra, mert hisz a magyar sajtó is reprodukálta őket. Feltétlen elismerés, gyakran magasztalás s igen gyakran bocsánatkérés azért, hogy ezt a nemzetet annyi ideig félreismerék.

Ismételjük, ez az ezredéves ünnep és a kiállítás legnagyobb eredménye.

A második főeredmény a közgazdasági.

A kiállítás a nemzet erejének olyan teljességét tárta az ország elé, hogy egy csepp jóakarattal minden igaz magyar ember, minden szükségletét beszerezheti hazai forrásból. Nem kell bevégni, míg a külföldi utazók a helyünkbe jönnek s nyakunkba szózzák a külföldi selejtestermények maradványát, — látszólag olcsóbban mint a hazai, de a valóságban sokkal drágábban. Az ilyen külföldi gyártmányokat csak az olcsóság jellemzi, sem szín, sem jó izlés, sem tartósság dolgában nem közelíti meg a hazai iparos által termelt munkát, melynek már azért is jobbnak kell lennie, mert képtelen versenynyel kell szemben állania.

A kiállításon láthattuk, hogy nem kell a külföldre szorulnunk sem ruházati cikkeink, sem házi szükségleteink, sem a gazdasági gépek behozataláért, — van itt bőven minden, csak a magyar

emberben legyen meg annyi hazafiság, hogy megkérdezze a boltostól, honnan szerzi be áruját? A bécsi rongyot, a ragasztott cipőt, cseh üveget, porcellánt ne vegyük meg, van ebből kitűnő magyar gyártmány is, hála Istennek.

És végül az eredmények során kiemelkedik az erkölcsi diadaléret, melyet az ország egész lakossága merített a kiállítás látogatásából.

Öt-hat millió magyar ember látta kulturális érettségünket; ezek közt volt fél millió a föld népéből, a nemzetiségi vidékekről. Am azokban a magyar nemzet erejének tudatát, ezekben a magyar állameszméhez való ragaszkodás érzetét ébresztette és erősítette a kiállítás.

Az ifjúságot büszkévé tette magyarságára, az öregeket nyugodttá tette az ország sorsa iránt. Az iparost bizalommal töltötte el, a kereskedőnek új forrásokat mutatott, a vállalkozónak feltárta a nemzet kiaknázatlan kincseinek egész tárházát. A tudósnak táplálékot, a művésznek ihletet adott az alkotásokra.

Az egész nemzetet pedig történelmi nagy multjának és virágzó jövőjének képével izmosította, erősítette.

Ezek a tárlat eredményei!

Nem zengünk gyászdalt, csak elégiát, mikor a tornyok büszke városa omladozik, ha elpusztul is valóságban, lelki szemeink előtt ott fog lebegni hosszú időnkön át mint ígérlet, mint biztatás, mint fogadás, hogy a magyar nemzet ezen a szent földön mindenkor meg fogja őrizni államalkotó pozícióját s nem fog megrendülni ereje a küzdelemben sohasem.

A dr. Thim és dr. Donoszlovits-féle sajtóper.

Jeleztük volt, hogy f. hó 2-án Szegeden tárgyalatott a fenti orvosok közötti sajtóper. A pert dr. Donoszlovits Vilmos indította meg, mire dr. Thim viszont ellene emelt vádat. Alapul szolgált a „Bácska” 1895. évi nov. 26. és nov. 29. számában foglalt két nyilatkozat.

A végtárgyalás következőképp folyt le: Az esküdt-szék megalakulása után felolvastatt dr. Donoszlovits vádlevelét, mire dr. Thim József orvos a vádlevelé lényegére nyilatkozott; ezután felolvastatt dr. Thim József vádlevelét, melyben utóbbi az inkriminált cikket és indító okait mondta el.

Dr. Thim Józsefet Polczner Jenő országgyűlési képviselő védte, dr. Donoszlovitsot Molnár Gyula zombori

A „BÁCSKA” tárcája.

KAREN.

(Küldendő.)

Volt egyszer egy leány a Krarup kocsimában, a kit Karennak hívtak.

Egyedül ő szolgált fel, mert a kocsimárosné csak ide s tova jött-ment és mindig a kulesot kereste. Pedig sokan jöttek a Krarup kocsimába. — A környékbeli parasztok minden különösebb ok nélkül az ivóba gyűltek, mikor a hosszú, őszi estéken sötétedni kezdett — és kávé punchot ittak. Utasok és vándorok is betértek, megkékült, széltilt kifújt arccal, hogy valami meleget kapjanak, a mi fentartsa bennük a lelket a legközelebbi kocsimáig.

De Karen mindent elvégzett maga is, bár nagyon lassan járt-kelt, mintha sohasem volna sietős dolga.

Kicsiny és vékony volt, nagyon fiatal, mindig komoly és hallgatag, úgy hogy az utazó-ügynökök nem mulathattak vele. De komoly emberek, kik komoly szándékkal jöttek a kocsimába és sokat adtak rá, hogy a kávé gyorsan és forrón szolgálják fel, annál jobban dicsérték Karen-t. És mikor tálcájával a vendégek közé suhant, csodálatos ügyességgel kerülve ki a nehézkes daróc-alakokat, hogy utat kapjon köztük, mindenki utána nézett, annyira bájos volt.

Karennak olyan nagy szürke szemei voltak, melyek, ha maguk elé néznek, akkor is, mintha nagyon-nagyon messze látnának; szemöldökei annyira ivesen hajlottak, mintha mindig csodálkoznék.

Azért az idegenek azt hitték, hogy nem érti meg jól, a mit tőle kérnek. De nagyon is jól megértette, sohasem tévedett. Mindamellét volt valami különös beune, mintha a messze távolba nézne, vagy mintha hallgatónéknak, mintha várna, mintha álmódúknak . . .

A szél nyugatról jött, a sik lapály felől. Sokáig csapkodta, hengergette egymáson át a távoli tengeren a nehéz hullámokat. Habtól és tajtéktól nedvesen vetette magát a tengerpartra. De a zátony magas fővényében,

a bajlós homoki nád között kiszáradt, poros lett és mire a Krarup kocsimához ért, annyira elfáradt, hogy alig tudta felszakítani az istálló ajtaját.

De mégis csak felnyitotta teljes erejével, betöltve a tágas szertűt, neki feszült a konyhaajtónak, mely alig volt betéve, míg végre a nagy légnomástól felnyílt az istálló másik ajtója is. Most már győzedelmesen üzhette játékaikat a nyugati szél. Elollotta a gerendáról lefüggő lámpát, lekapta a szolgálka kalapját s kirepítette a sötétbe, a terítőket a lovak fejére borította, egy fehér tyukot a keresztfáról egyenesen beleröpítette a vederbe. A tyuk kiabált, a szolgálka káromkodott, a konyhában nagy füst lett, a lovak nyugtalanodtak, acél patkóikkal szikrákat verve a kövekből. Még a rucák is hápogni kezdtek, amint a jászol körül állva lesték, hogy a lehulló zabszemeket felkapkodhassák. Mindebbe belevegyült a szél zúgása. Végre bejött egy pár ember az ivószobából, hátukkal betolták az ajtókat, mialatt nagy agyagpipáikból csak úgy reptültek szét a szikrák.

Azután a szél lerobant a hangos síkságra, végig-süvített a hosszú vízárkok felett és nekiment a postakocsinak vagy félmérfölddel a kocsma előtt.

— Ejnye de nagyon siet, ha a Krarup kocsimába akar érni! dörmögött Andres a postakocsis és ostorával végig vágott az izzadt lovakon.

Mert már legalább huszadszor bocsátotta le a postatiszt az ablakot, hogy megsürgesse a kocsist. Első felszólalása csak barátságos meghívás volt a kocsimában egy kávé-punchra, de azután mindig kevesebb lett a barátság és ha az ablak egy csattanással leereszkedett, csak néhány rövid megjegyzés hallott ki a kocsisról és lovakról, amit Andres nem szivesen vett.

Ezalatt a szél egész a földhöz lapulva kusztott tovább és olyan hosszasan, fájdalmasan sóhajtozott a száraz hangafücsök között. Hold:ölte volt, de az ég felhős, úgy hogy csak valami kis fehéres ködös fény aradt szét az éjszakába.

A Krarup kocsma mögött fektűt a sötét turalap, fekete tőzegrovátkaival és mély, veszedelmes árkaival. Az apró hangafücsökök közt egy csomóban zöld fű verte fel magát, mintha ut volna; pedig nem ut volt, mert a fű épen egy turfaárok szélén nőtt, mely szárazabb volt, mint a többi, de mélyebb is.

És a fű között egészen ellapulva egy róka fektűt és leselkedett, mialatt egy nyul könnyű lábball futkározott ide s tova.

A róka könnyen kiszámíthatta, hogy a nyul nem tehet nagy kerülést buvóhelyétől ilyen késő este. Vigyázva dugta ki hegyes orrát, hogy áttekinthesse a helyzetet és mialatt a szél irányában tovább osont, hogy egy jó helyet keressen, ahonnan megláthassa hol fogja a nyul keringelését megszüntetni és megpihenni; önelégülten gondolta, hogy a rókák mégis csak ravaszabbak lesznek s a nyulak mindig ostobábbak.

Bent a kocsimában szokatlan élénkség uralkodott, egy pár utazó ügynök nyugterint rendelt s az asszony-nak mindig kint kellett lenni a konyhában. Szerencsétlenségére épen most jött ki az ügyvéd s a kocsimárossal akart beszélni, de az elment a városba árverésre s így az asszonynak kellett átvenni hosszú tüzenetét és egy igen fontos levelet, mely már is megzavarta a fejét.

A kályha mellett egy idegen ember állt, olajos ruhában és egy üveg szódavízre várt. Két borkereskedő már háromszor kért cognacot a kávéhoz. A szolgálka üres lámpáját tartotta és egy hosszú sovány paraszt aggodalmas pillantásokkal követte Karen mozdulatait; 63 órét kellett neki visszaadni pénzéből.

De Karen minden zavar, minden sietség nélkül járt-kelt. Csodálatos, hogy milyen pontosan számot tartott mindent. Nagy szemei és csodálkozó szemöldökei a szokottnál is várakozóbb kifejezést öltöttek: finom kis fejt nyugodtan, mereven tartotta, mintha mindez egy cseppet sem zavarná meg gondolataiban. Kék vászonruhája egy kicsit szűk volt s a gallér bevágódott nyakánál, keskeny ráncot okozva bőrén, éppen haja alatt.

— Milyen fehér bőrtük van ezeknek a parasztlányoknak — mondá az egyik halkereskedő; fiatal emberek voltak s műértőleg beszéltek a Karen szépségéről.

Az ablaknál álló férfi felnézett az órára és megszólalt: „Még jókor érkezik ma a postakocsi!” Kint a kövecses ugarról behallatszott a kocsisörgés, az istálló ajtaja felnyílt, mire beszabadult a szél, kinyitogatta az ajtókat és lecsapta a füstöt.

Karen kisuhant a konyhába ugyanakkor, mikor az ivószoba ajtaján belépett a postatiszt és sok jó estét kívánt.

Adakozás a mohácsi műemlékre.

Szondy Mátyas zombori kir. törvényszéki bíró gyűjtőívén a mohácsi műemlékre újabb adakoztak: Szemző István 10 frt, id. Fernbach Bálint, Bács-kulai takaré- és hitelintézet 5—5 frt, Ertl János (Szánta), Mezey Zsigmond (Bács-Kula), dr. Schneider Károly (Bács-Kula), ifj. Fernbach Antal, Diescher Ede, dr. Pavlovits Jenő, dr. Bikár Nándor, Bikár Simou, dr. Allföldy Gedeon 2—2 frt, dr. Récei Ede (Bács-Kula), Latinovits Pál egyenként 1 frt 50 kr, Dömötör Pál, Kobut Henrik, Handler Jenő, dr. Gertinger Pál, Dalmay Béla, Bittermann Nándor, Bittermann Sándor, dr. Szilágyi Vilmos István, Terezy Mór, Ince Gusztáv, Maicens Alajos, dr. Hannig György (Bács), Bikár György (Déronya), Kollár József, dr. Margalits Ede (Budapest), N. N., Hegedeó Miklós, Szauerborn Károly, dr. Platz Bonifác (Szeged), Zsulyevits Ernő, Milassin Ilés, Gyelmis Gerő, dr. Keresztes Sándor, N. N., Dekker Gyula, dr. Bíró Károly 1—1 frt, dr. Körtvélyessy Mór, ifj. Gerentsér László, Keszler János, dr. Szabó Imre, Freidig János, Grünner Samu, Szakáll Adorján, Buday Gerő, Roediger Lajos, Malesevit Miklós, Jeszenszky Dezső, Jerger Konrád (Déronya), dr. König Soma, dr. Holländer Dávid, Adler Mór (Bács), dr. Markovith Lajos, Sánta Árain, Weber Ferenc, Hettesheimer Henrik, Kelő Mór, Bajkay Antal, Steingaszner Ferenc, Turkovits Gyula, Boszuay Dezső, Gerevits Gusztáv, Vas Antal, Trencsény Károly, Czinkler Gyula, Temunovich József, Sztolisits Márton, Lévy Nándor, Pfeifer József, Sindler Károly, Cseryes Zsigmond, dr. Salánky József, Deák Péter, dr. Schilling, Klug József 50—50 kr, Oláh Ferenc 40 kr, Szondy Mariska, Szondy Izabella és Szondy László 30 kr, N. N. 20 kr, ifj. Oláh Ferenc 10 kr. — Az eddigi gyűjtés eredménye 187 frt.

Pályázat. A zomborvidéki róm. kath. tanítóegylet folyó évi október hó 22-én tartott választmányi gyűlésében, a jövő pünkösd után tartandó nagygyűlésre, következő két tétel tüzött ki kidolgozásul: I. Hogyan vezetessenek a fogalmazás tanításának előgyakorlati s a szorosabb értelemben vett fogalmazási oktatás a népiskolában, hogy ezen oktatás célja minél tökéletesebben eleressék. A fogalmazás sikeres tanításához állítassék össze fokozatosan a felveendő gyakorlati anyag (bizonyos számú leckében) az 1-5 osztálytól fel a VI-ik osztályig. II. A tanító iskolai naplója levén a tanító önképzésének egyik leghatásosabb elősegítője, eszköze, sőt ellenőre: mutattassék ki 1) az iskolai napló fontossága, 2) mi vezetendő az ilyen naplóba s miként kezelendő az, hogy rendeltetésének megfelelő legyen? Minden tétel egy-egy legjobb dolgozata 20—20 frttal, az utána következő egy-egy dolgozat pedig 10—10 frttal jutalmazatik. Az idegen kézzel írott és jellegű levelekkel ellátott dolgozatok 1897. év február hó végéig, az egylet elnökéhez, Kupuszinára küldendők. A később beérkező dolgozatok a bíráló figyelmébe nem vétetnek. Minden egyes egylet tag a kitűzött dolgozatok közül legalább is egyet kidolgozni erkölcsi kötelességének ismerje. A dolgozatok kitalakjára kellő gond fordítassék. A dolgozatok egész ivre, de csak a lap felére irandók. Az értekezések pontokba foglalva s a főbb elvek aláhuzva, a lapok megszámozva és összevarrva adandók be. Zombor, 1896. évi október hó 22. én. Lajthay János s. k., egyleti elnök. Czinkler Gyula s. k., egyleti jegyző.

42 darab lúd. Szondy Mátyas, kir. törvényszéki bíró szállásáról a szerdáról csütörtökre virradó éjjel 42 drb ludat loptak el. A tettesek eddig ismeretlenek. A rendőrség erőlesen nyomoz.

Hamis öt és tízforintosok. A délvidéken újabb időben megint számos helyen jöttek forgalomba hamis 5 és 10 forintosok. A hamis bankjegyek oly hű utánzatok, hogy még gyakorlott szem is alig ismeri föl a hamisítást. Az illetékes hatóságok kutatják a hamisítókát és forgalomba hozókat, de addig is jó lesz, ha a közönség óvatosan megnézi a bankókat, mielőtt elveszi.

Megnyitási ünnepély. Apatini sörcsarnokban (Bajai utca) ujonnan felépített csarnok ünnepélyes megnyitása vasárnap, november 8-án, d. u. 4 órakor lesz megtartva. A megnyitási ünnepélyen a zombori önkéntes tűzoltók zenekara hangversenyt ad.

Betegségeink.

I.

Minden komolyan gondolkodó előtt méltán feltűnhetik, hogy a zsidó Talmud miért ismert meg bennünket egy boszút álló Jehovával, aki az irás szavai szerint megbünteti a szülők bűneit harmad-negyedigiziglen?

S csakugyan a paradicsomi alma-evés súlyos következményei vörös fonalként húzódnak végig az emberiség fejlődés történelmében, Kain esetétől kezdve az özönvíz, Szodoma, Gomorba pusztulása, az egyiptomi csapások és a többin keresztül.

Mindezekben a Talmud hivei csak a boszú Jehováé, kezét látták, aki csak sujt, és nem irgalmaz soha!

Ámde a botlások iránti ellentállásra gyenge test-szervezetben lakó lélek nem tühette tovább a talmudi hit zsarnok és kérelmetlen igáját s megjelent a „Megváltó”, a „Messiás”!

Megváltotta szenvedéseivel az emberiségre nehezdedő súlyos átkot és Jehova helyébe állította a szelid keresztény vallás véghetetlen irgalmu Istenét!

Pedig ha társadalmi életünkben szettektintve figyelemmel kísérjük az emberiség kór-történelmének megdöbbentő jelenségeit, kénytelenek vagyunk elismerni, hogy Talmudnak boszú Jehovája tényleg csakugyan létezik.

A megdöbbentően nagy gyermekhalandóság, kanyaró, vörheny, difteritisz, tüdővész és a többiben az ő súlyos keze működik, mert a szenvedő emberiség az ő megváltója, a természet parancsainak nem engedelmeskedik.

Sőt ellenkezőleg könnyelműen elfordul a helyes utat kijelölő utmutatásaitól s még kísérletet sem tesz arra, hogy megszabaduljon a bűnítő elfogultság és előítéletek rabbillincseiből.

E vétkecs indolenciának káros következményei mind élelnekben nyilvánulnak a szervezetek ellentálló képességének rohamos csökkenése, a családok degenerációja, a nyomorult ivadékok jelentékeny szaporodása és nagyfokú elsatnyulásában. S így csakugyan beteljesülnek az

irás szavai is: „megbüntetem a szülők bűneit harmad-negyedigiziglen.”

Közönséges jelenségként észlelhető az, hogy a hevenybajok áldozatainak jelentékeny kontingensét leginkább a hosszú életre hivatott erős testszervezetek képezik. Elénk gunyjául szolgál ez a természettudomány azon állításának, hogy a kemény acél ellentállóbb a lágy ólomnál. S habár igaz, hogy ez utóbbi hajlik és enged, de míg a tűzben előladvá alakatlan tömeggé válik, addig az acél ugyanakkor edződik.

Hogy ezen törvényekkel ellentétben a hevenybajok eseteiben mégis miért tapasztaljuk az ellenkezőt, annak oka a lázról uralkodó téves felfogásban rejlik. Mert igaz ugyan, hogy a láz egy bizonyos foknál teljesen tönkre teszi a szervezeti életet, de amíg egyrészt ez ellen egyáltalában nincs menekülés, addig másrészt a láz csak fokmérője a szervezetben végbemenő kütdelemnek, melyet az önfentartó szervezeti erő a szervezetbe került kóroanyag ellen kifejt.

Ennélfogva mint ilyenek épügy nem is lehetnek a halálnak okai, amint két egymásra tüzelő hadtestnek áldozatai sem a heves tüzelés okozta lóporfüst, hanem az e közben kilőtt golyóknak köszönhetik halálukat vagy sebesüléseiket.

Azzal tehát, hogy a füstöt eltávolítom vagy csökkentem, még nemcsak nem szüntettem meg a golyóknak gyilkoló hatását, de feltétlenül károsan cselekszem a láz csökkentésére irányuló ténnyemmel, mert ezáltal az erős kütdelemmel külfőben is már élelken igénybevett önfentartó erőt a lázelleles gyógyyszer ellen is reagálni kényseritem.

Ez az okoskodás — mely a családomban felmerült számtalan esetben helyesnek bizonyult — adja meg magyarázatát különösen az erős szervezeteknél fölmerülő bűdéseknak it, amidőn a lázelleles szer akként hat a szervezetre, mintha hideg pohárba forró vizet öntenék. Hogy „uti figura docet”, álljon itt elhalt első fiam esete, kinek egész feloldala hűdött lett a szerencsétlen lázelleles Callomel bevétele után.

A lázelleles szerek használatának végzetes hatása második fiamnál is jelentkezett, ki mell-és hasbántárgyuladást kapott. Itt már azonban résen állottam és amidőn a gyermek antipirin használata mellett néhány nap alatt csontvázzá aszott és javulás hiányában számára szintén Callomelt rendelt az orvos, azonnal megszünttettem a további gyógykezelést és én vettem át a beteget.

Igy menekült meg első fiam sorsától. Az antipirin káros hatása azonban féltőnél tovább tartott tüdőbajában nyilvánult, melyet szintén az új elvek szerint gyógyítottam.

Ugyanezen utóbbi eset adott alkalmat negyöződ-nöm arról, hogy a tüdőbaj folytán létrejövő köhögések-ről általánosan uralkodó felfogás is merőben téves.

Itt is a lázokról alkotott felfogással analog esettel állunk szemben, mivel a köhögések sem kártevői a szenvedő emberiségnek, de azokká válnak a téves felfogáson alapuló kezelés folytán. Mert minden életre hivatott szervezet ellenségei ellen tehetséghez képest védekeznek és hatalmába kerülné ellenét saját módja szerint megöli, kiirtja.

Igy tapasztalhatjuk ezt pl. kicsinyben akkor is, midőn börtök alá szálka jut. A szervezeti erő ezt mint asszimilálhatlan anyagot eltávolítani törekszik. Figyelemmel kísérve azt látjuk, hogy gyulladás mellett a szálka körül geny képződik, mely csatornát nyitva a szálkát a genyvel együtt a testből eltávolítja.

Ebbez hasonló esemény megy végbe a tüdőbe került kóroanyagokkal szemben is. Ezek körül — többé-kevésbé heves lázak kíséretében — genytszók fejlődnek és előidéznek a genytszók felfakasztására irányuló köhögéseket. Minél mélyebben alterálják a kóroanyagok a megtámadott tüdőt, annál hevesebbek és fájdalmasabbak a köhögések is.

A genytszók érési idejének bekövetkezével ezek felfakadnak és bõ nedvelválasztás mellett a köhögés fájdalmas ingere mindaddig csökken, amíg a káros kóroanyag köhögés útján a tüdőből el nem távolított.

Ebből folyólag, valamint a lázakkal, ugy a köhögéseknél is káros minden csökkentési kísérlet, mert azok heveségének foka épen a jelenlévő önfentartó erő ismerévtől szolgál, amint ezt a tüdővész egyénekénél is láthatjuk, midőn betegsüjük előrehaladásával köhögésük is fokról-fokra gyengül.

Cikkem végeredménye oda konkludál, hogy mivel az önfentartásra hivatott szervezeti életérő maga is feltékenyen öröklik a szervezet teljes épsége felett és ezt saját törvényei szerint teljesíti is, azért feltétlenül visszautasít minden erőszakos beavatkozást az ő szabatos és helyes működésének körébe. De ezzel ellentétben szívesen fogad el minden olyan segítséget, mely céltudatos tevékenységének megzavarása nélkül önvédelmi eszközeinek erejét fokozza.

S épen ebben rejlik a homeopathiának fölnye az alleopathia felett. Az első helyesen alkalmazott szereivel lassan, de biztosan épít, a második pedig gyors eredményt mutat fel, hogy a teljes csõd mielőbb bekövetkezhessék. Mi azonban ezzel laikusokul nem törődünk és szem elöl tévesztjük, hogy a rombolási munka sokkal gyorsabb lefolyásu, mint az újra építés s azt kívánjuk, hogy „adj uram esõt, de mindjárt!”

II.

Egy régi híres orvos azt állította, hogy „az orvosság egy olyan kalapács, melylyel ha a betegségre ütök, a beteg meggyógyul, ha pedig a betegre, akkor ez meghal”. A belgyógyászat ingatagságát ily élesen jellemző ezen állítás, mai napszág csak annyiban módosult, hogy az orvosok a kalapácsot óvatossággal kezelik és csak lassanként ütögetik agyon a szerencse változó szeszélyéhez képest hol a beteget, hol a betegséget.

A belgyógyászat terén elért tudományos sikerek csak akkor birhatnak a szenvedő emberiség előtt értékkel, ha azok gyakorlatilag is hasznosak és kétségtelen hiteleknek bizonyulnak.

A gyakorlati élet tapasztalatai és a közegészségügyi statisztikának adatai azonban nagyon is kétséssé teszi e sikereknek gyakorlati becset. Mert habár igaz, — ha javulás tekintetében Budapest főváros pontosan szerkesztett közegészségügyi statisztikáját fogadjuk el az egész országra nézve irányadóul; akkor ez azt tanúsítja, hogy a halálozási arányszám csökkenett és hogy ezzel párhuzamban az életkézpártambossz is emelkedett.

Ugyanezok azonban — a közélet tényei és a bűntügyi statisztikai adataival karöltve — megdöbbentő számokban tünteti fel a lelki és testi nyomorultak, az

agy- és idegrendzavarok képviselői, a histerikusok, az öngyilkosok és a kronikus bajokban szenvedők számának aránytalanul nagy emelkedését, a lelki betegségek rohamában elkövetett bűntettek rendkívüli szaporodásával együtt.

De még szomorubb adatokkal szolgál a német pedanteriával szerkesztett osztrák és porosz statisztika. Ezek kimutatásuk keretébe nemcsak fölélik a testi és lelki nyomorultakat, de elkülönítik egymástól a születéstük óta, vagy átöröklés útján ilyenekké váltakat azoktól, a kik bajukat bizonyos betegségek átszenvedésének köszönhetik.

Mindkét rovatnak évről-évre való tetemes emelkedése éppen nem igazolja a tudományos felfedésekhez kötött reményeket!

Mivel pedig az sem állapítható meg, hogy a fenntebb jelzett közegészségügyi kedvező előnyöket nem-e inkább közegészségügyi rendszertünk fejlettebb voltának és intézkedései sikeres végrehajtásának köszönhetjük-e, azért alig ha tévedünk, ha azt hisszük, hogy a belgyógyászat terén a betegségek valódi okainak ismerete tekintetében alig vagyunk még ma is valamivel előbbre Hippokratés koránál!

Az orvosi tudományosság terén élénk versenyeg folyik bizonyos kórok bacillusainak felfedezése iránt és dicsőhimmuszok tüdőzik a jeles tudóst, ki megfigyelő képességének fejlődése és tökélyesbitésével egy-egy újabb bacillust fedez fel. Jobb sorsra érdemes föliszögés fáradozás ez, mert azok nem okai a betegségeknek!

Ki nem ismerné azt a paradoxonnak látszó és közlekeletü mondatát, hogy „az élet halál, a halál élet”.

Az örökös mozgás és a soha sem szünetelő végtelen anyag átalakulások törvényein kivül, minden kezdet magával hordja a vég csiráját is és maga a vég sem egyéb mint a kezdetnek kezdete. Szívervésünk utolsó dobbanásai között már az új élet csirái vajudnak, melyek a tulfeszült élethur elpattanásának pillanatában nyert kedvező életfeltételek mellett megkezdik fejlődésük folyamatát.

Ennélfogva tehát, mivel a kóros állapotok bizonyos anyagok felbomlásának létfeltételeivel is járnak, azért a jelzett körülmény folytán ugyanakkor egy új vegetáció is fejlődik.

Az új vegetáció tñeményeinek pedig, mint bomlási terményeknek elnevezésük szerint mikrokok, bakteriumok vagy bacillusok alakjában ép ugy jelen kell lenniök a tüdővész, kolera, difteritisz és az ezekhez hasonló bajoknál, mint a himlő, rák és a legesekeylebb bõrbajoknál is, habár megfigyelési képességünk tökéletlensége azokat érkeinkkel felfoghatólag érzékíteni nem is képes.

Hogy ezen termények fertőző hatásuk is lehetnek, az származásuk természetéből önként következik, azonban nem feltétlenül.

Mert a difteria kórisméjének terén szaktekintélynek elismert dr. Balogh Kálmán a difteriáról tartott s figyelem érdemlő tudományos értekezésében kimutatta, hogy annak bakteriuma csak két feltétel mellett válik fejlődésképesé. Az egyik, ha az ezzel meglepett egyén az annak felvétele és táplálására szükséges diszpozícióval — betegülési hajlammal — bir; a másik, ha ugyanezen bakteriumra kedvező oly káros küllviszonyok hatnak a szervezetre, hogy ezek folytán a szükséges diszpozíció feltételei is létrejönnek. Ennek hiányában a bakterium minden káros hatás nélkül tétlenül vesztegel letelépülési helyén, míg bizonyos kedvező körülmények között a szervezetből eltávolítatik.

A bomlási terményeknek nem feltétlenül káros voltát még a következő tények is igazolják.

Igy a kolera betegség tanulmányozására Kairóba kiküldött antioacillista, dr. Klein, a tudományos fáradozásokkal összegyűjtött és bemutatott Koch-féle kolera-bacillusokat kollegáinak általános elszõrnyedése közben minden káros utókövetkezmény nélkül egyszerre lenyelték.

Ugyanezt igazolja továbbá még azon tény is, hogy kolera-bacillusok fedeztettek fel falvakkal környezett olyan tavakban is, melyeknek vizét a környék lakosai ivóvízül használják a nélkül, hogy e miatt közöttük koleraesetek merültek volna fel. Az angol higienikusok is bakteriologusokból álló bizottság nemcsak ezt, de azt is konstatalta, hogy e bacillusokra még a fejlettség alacsony fokán álló állatok sem disponálnak.

Ezekből folyólag a belgyógyászat ismeretes ingadozásai és tapogatódzasi rendszere mellett, még gondolatnak is valami rettenetes az, hogy oknak véve az okozatot, ugyanezen feltétlenül fertőzővé tett anyagot bármilyen foku dilúcióban is a szenvedő beteg bőre alá öltük.

Bőséges adatokat nyujtanak ugyan e részben a szerencsétlen kochin beoltásának végzetes eredményei és a difteria elleni szerummal a közelmúltban előidézett haláleset, mégis ezeknél fontosabb tényekre hivatkozom.

Számos tapasztalat tanulságai után a védõhimlõ oltóanyaga az állam által e célra felállított külön intézetben és különös feltűyelet alatt kizárólag az egyébként egészségesnek talált tehének himlõjébõl állítatik elő. Külön rendelet intézkedik továbbá az iránt is, hogy oltási célokra emberi himlõt felhasználni nem szabad.

Papp László,
mérnök.

CSARNOK. ELLICITÁLT SZAKÁLL.

A napokban vig kompánia mulatott egyik helybeli szállóában.

Meglehetõs éjféltáni hangulat uralkodott már éjfélt elõtt, a mikor a kis terem ajtaja megnyílt s azon egy magas, szép hosszú szakállas uri ember lépett be. Éppen ugy, mint a regényekben lehet olvasni.

Ennek az ismeretlennek a megjelenése látszólag meglepte a vidám kompániát, a mennyiben az elõbb még bangos zívajt, hirtelen támadt csend váltotta fel. Ez a csend pedig a csupa véletlenül ide vetõdött vendéget hozta zavarba s mikor látta, hogy a jó mulató társaságon kívül néhány cigány s egy-két pincér van a kis teremben, távozni akart.

Az asztal végérõl egy kurtanyaku, kõvér kis ember fordult ekkor az idegen felé és barátságosan megszõlitotta:

— Kérem, kérem, méltóztassék... ide mellém.
Ismeretlenünk, ki — mellékesen mondva — szintén igen virágos hangulatban volt, csendesen letelepedett a kis kurtanyaku uri ember mellé és bemutatta magát a társaságnak.
— Ön tehát vigé! — élcelődött a kis ember. S ha szabad tudnom, miben utazik?
— Gummi- és kautschukban, — válaszolt egész flegmatikusan a nagy szakállas ur, miközben kalucsni-jára és gummi köpenyére mutatott.
— Gummi- és kautschukban — kacagott a kis ember. És amíg kacagott, egy ölete támadt.
Éjfél után, mikor a rögtönzött ismeretség bizalmasabbá kezdett válni s a hangulat is emelkedőben volt: odakoccintott a gömbölyű kis ember az idegenhez és ivás után azt mondta:
— Uram, nekem végtelen tetszik az ön szakállá.
— Nos?
— Mit nos, — mondom, irigylem a szakállát.
— No hát ha irigyi, vegye meg uraságod.
A kis ember gondolkodott.
— Megveszem — szolt azután határozottan. —
Mi az ára?
— Ötven forint.
— Az sok. Legyen az csak a kikiáltási ár és licitálunk rá.
A hecc kedvéért azután rá is állt az idegen, valamint a társaságnak többi tagja is.
— Tehát licitálunk!
— Öt forintot kezdtek. Gyorsan ment az ígért. Tíz... Tizenöt... husz forint. Itt azután megállapodtak. A kis kurtanyaku emberé lett a fekete szakáll.
Beszüngették az udvarost és borbélyt hozattak. Negyedóra mulva megérkezett egy kócoshajú, álmos borbélylegény. — Mielőtt azonban hozzáfogtak volna a szakáll kivégzéséhez, az új birtokos tollat, papirost hozatott be s azon adás-vételi szerződést állított ki, melynek egyik pontja a következőképen szolt:
„A birtokomba jutott szakáll fölött szabadon rendelkezvén, azt tetszésem szerint bármikor átvehetem.”
Aztán aláírták.
A kis ember most odafordult a borbélyhoz és rendelkezett:
— Vegye le kérem a félszakállát.
A félszakáll annak rendje és módja szerint le lett beretválva, amit azután az új birtokos szépen becsomagolt egy újságpapírosba és zsebre vágott.
— A másikat mához egy hónapra lesz szives ennél az asztalnál átszolgáltatni, — szolt ezután bámulatos flegmával az idegenhez.
— Kérem, — szólni akart, de közbe vágott a kis emberke:
— Semmi kérem, itt a szerződés.
A vége ennek a sikerült heccnek azután olyformán sült el, hogy tíz tíveg champániát kellett fizetni a most már félszakállas uri embernek azért, hogy az új birtokos a szerződés ellenére is, azonnal átvegye a másik félszakállt.
A szakáll ára szépen eluszott. Még föle is volt.

Először szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetmény.

Kunbaján (Bácsm.) lemondás folytán üresedésbe jött német tannyelvű román. I. és II. oszt. fitanói állásra **folyó évi november hó 10-ig** pályázat nyitattik. Az állás javadalma: 1. 305 frt készpénz. 2. 6 öl lágy hasábfá vagy 42 frt. 3. Szabad lakás. Ezenkívül 53 frt a következő feltételek mellett: a megválasztott tartozik az ismétlő- és ipariskolások is tanítani, a faiskolát gondozni és az iskolaköteleseket, valamint az óvodaköteleseket összeírni, a kántort pedig akadályoztatása esetén minden kántori teendőiben helyettesíteni. A pályázni kívánók jól felszerelt kérvényeiket a fent jelölt határrnapig a kunbajai kath. iskolaszékre címezve, főt. Tormásy Gábor esperes-plébános urhoz Katymárra (Bácsm.) küldjék.
Kelt Kunbaján, 1896. évi október hó 17-én.

2--2 **Az iskolaszék.**

602. szám.
1896.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabályi kir. járásbíró 1895. évi 4250. számú végzése következtében Pribil Ernő zombori tb. főügyész által képviselt Bács-Bodrogh megye árwapéntára javára Vig József és Regina gyurgyevői lakosok ellen 281 frt 75 kr és járuléka erejéig 1895. évi október hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 370 frt becsült csöves kukorica, lovak, kocsik, stb. ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szabályi kir. járásbíró 3245/1896. számú végzése folytán 281 frt 75 kr tőkekövetelés, ennek 1895. évi június hó 1-ső napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 36 frt 19 krban bíróság már megállapított költségek erejéig az árverés alperes lakásán Gyurgyevőn leendő eszközzésére 1896. évi november hó 12-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.
Kelt Zsablyán, 1896. évi október hó 30-án.

Szaghmeister Dániel,
kir. bir. végrehajtó.

Mellékfoglalkozást

keres **ügyvédi,** vagy más irodában **egy 9 évi gyakorlattal bíró ügyvédségét,** ki jelenleg is ügyvédi irodában dolgozik s minden néven nevezendő irodai munkát önállóan elvégezz.

Dolgozhat d. u. 1-től 3-ig és este 6-tól 9-ig.
Cím a kiadóhivatalban. 3—1

8671. szám.
tkvi 1896.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Glied Adolfnak Vujkov Ádám elleni végrehajtási ügyében az árverés 56 frt tőkekövetelés, ennek 1895. évi augusztus hó 16-tól járó 8% kamatai, 28 frt 08 kr eddig megállapított, 6 frt 50 kr ezuttal és még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. c. 144. és 146. §-ai értelmében a szabadkai kir. törvénynek területén lévő, a katymári 861. számú betétben A. + 1. r. 1014. br. sz. alatt felvett házból Vujkov Ádám illetőségére, vagyis az egész fele 500 frt kikiáltási árban ezennel elrendeltetik s annak Katymár község-báznál leendő megtartására 1896. évi november hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája kitétik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10% át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldöttnek átadni.

Vevő köteles a vételárát 3 egyenlő részletben, és pedig az első részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt a bajai m. kir. adóhivatalba befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. A részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóság irattárában és Katymár község-báznál megtekinthetők.

Az árverés feljegyzése a vonatkozó telekkönyvi betétben elrendeltetik s foganatosítása a telekkönyvi irodának meghagyatik.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
Baja, 1896. évi június hó 30-án.

A bajai kir. járásbíró.

5006. szám.
kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó Kerynya községében üresedésbe jött községi jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom az ezen 600 frt évi fizetés, 6 öl kemény tűzifa, szabad lakás, ¼ telek föld (melynek adóját a jegyző tartozik fizetni) hasznélvezetével egybekötött állást elnyerni óhajtokat, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **folyó évi november hó 13-áig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beadottak figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1896. évi október hó 26-án.

Tárczay,
főszolgabíró.

3—2

10096. sz.
kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye b.-kulai járásába bekebelezett B.-Kula községében leköszönés folytán üresedésbe jött és évi 500 frt utólagos havi részletekben fizetendő javadalmazással egybekötött irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb **folyó évi november hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert az ezentul érkezőket figyelembe nem fogom venni.

A választás B.-Kula község-báznál folyó évi november hó 21-ik napján délelőtti 10 órakor fog megtartatni.

B.-Kulán, 1896. évi november hó 2-án.

Müller Béla,
szolgabíró.

3—1

2098. sz.
kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Sándor községben lemondás folytán üresedésbe jött gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miként előéletüket, életkorukat és katonai kötelezettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a község előjáróságához **f. évi november hó 15-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert ellen esetben kérvényeik figyelembe vétetni nem fognak.

A csendőrségnél szolgált egyének és altisztek előnyben részesülnek.

A rendőr évi fizetése 300 frt. A szabályrendeletben előírt ruházatot a megválasztott sajátjából tartozik beszerezni.

A fegyverzetet és egyéb felszerelést a község adja.
Sándor, 1896. évi október hó 31-én.

Pálich Antal, jegyző. **Pilits Milán,** bíró. 2—1

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Eladó

szabad kézből 12 kat. hold 232 ölnyi I-ső rendű szántóföld (Csajra) épületekkel és egy évi bérlettel. Városhoz és a csatorna uszodához közel esik. Cím a kiadóhivatalban.

Vendéglő és vásárijog bérbeadása.

A bács-almási közbirtokosság a tulajdonát képező bács-almási vásárijogot és a Bács-Almásán levő vendéglő épületet az 1897. évi január hó 1-től kezdődő három egymásutáni évre nyilvános árverés úgy zárt ajánlatok útján bérbeadja.

A bérbe venni szándékozók ajánlataikat a vásárijogra és a vendéglőre együttesen is úgy ezek egyikére vagy másikára külön-külön is megtehetik, — a szóbeli árverés pedig 1-ször mindkettőre, azután pedig mind-egyikre külön-külön fog megtartatni.

A zárt ajánlatok mgos almási és gödrei Siskovits Tamás közbirtokossági elnök úrnál Bács-Almásán, avagy Paukovich Andor uradalmi ügyésznel Szabadkán 1896. évi november hó 28. napjának déli 12 órájáig adhatók be.

A szóbeli árverés Bács-Almásán az ottani kir. közbirtokosság közbenjöttével ennek irodájában **1896. évi november hó 29-ik napján d. e. 11 órakor** fog megtartatni, melynek befejezte után azonnal felbonthatnak az írásbeli ajánlatok.

Mint a zárt ajánlatok mellett és pedig nem az ajánlatokhoz csatoltan, hanem mindkét beadványra vonatkozólag 400 frt, külön-külön pedig 200 frt lesz bánatpénzül az illető helyen leteendő, ép ennyi összeg teendő le az árverezni szándékozók által a szóbeli árverés megkezdése előtt is bánatpénzül, mely bánatpénz az árverés jóváhagyása után 8 nap alatt ½ évi bérösszegre egészítendő ki.

A közbirtokosság fentartja magának az árverés jóváhagyását.

A bérlet közelebbi feltételei mind az uradalmi elnök ur önagságánál Bács-Almásán, mind pedig az uradalmi ügyésznel Szabadkán megtekinthetők.

Bács-Almás, 1896. november hó 1.

2—1

A bács-almási közbirtokossági uradalom.

5578. szám.
kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Csonopla községben lemondás folytán üresedésbe jött és 300 frt — előleges havi részletekben kiszolgáltatandó — évi javadalmazással ellátott községi irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványait **1896. évi november hó 10-éig** hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezendők figyelmén kívül hagyatnak.

Zombor, 1896. évi október hó 22-én.

Vujevich,
szolgabíró.

3—3

Pályázat.

Csávoly községben (Bács-Bodrogh vármegye) román. német-dalmát-magyar iskolánál tanítói állásra **folyó évi november hó 15-ig** pályázat hirdettetik.

Fizetése 400 frt előleges havi részletekben, 50 frt lakbér, 4 erdei öl lágyhasábfá. Köteles az iskolaszék által meghatározott osztályt vezetni. Ismétlő-iskola vezetéséért külön díj nem jár. A kellőleg felszerelt folyamodványok a csávolyi román. kath. iskolaszékre címezve nt. Kuts János esperes urhoz Bikityre küldendők.

Csávoly, 1896. évi október hó 19-én.

Dr. Szucsics Sándor,
pléb. iskolaszéki elnök.

KOLLÁR JÁNOS

mezőberényi (Békésmegye) szőlőtelepén úgy ideál, valamint 2 éves, gyökeres, fágyógyványok

3—2

FAJTISZTA

csemege és borfajokban

nagyobb mennyiségben eladók.

A csemege fajokból: 100 drb 15—18 frt, 10 drb 2 frt, 2 frt 50 kr.

Borfajokból: 100 darab 14—15 forint, 1000 darab 120 frt.

A két éves ojtványok 30 százalékkal drágábbak.

Fajok: Chasselas blanc, Fontaineblau blanc és rouge, Chasselas Gamma Dromme, Ch. Cornelle, Ch. de bor sur aube, Ch. blanc croquant, Chass. Malaga, Chasselas d'angers, Chasselas rouge Royal, Ch. r. croquant, német fehér. Kossuth Lajos, Muscat Alexandrie blanc, Muscat Hamburg, Muscat narancsízú, Mascadire Withe, Muscat Ottonel, Muscat blanc croquant, Muscat Frontignon, Izabella, vegyes csemege és vegyes muscat fajok.

Borfajok: Olasz rizling (rip. portalis és solaris alanyon), Mézes fehér, Mustafa, Piros bakator stb.

Nagymennyiségű II. osztályu telepítésre alkalmas fajtisza riparia portalis, salecta, tomentosa, sauvage és vitis tolonis egy éves gyökeres, valamint sima vesszők.

II. oszt. gyökeres vesszők ezre 12—20 frtig.
II. oszt. sima vesszők ezre 5—8 frtig.

Egész...
Fel...
Negye...
A lap...
illető...
szerkes...
a laptu...

Egyes s

A szá...
mány nagy...
gyűlési vá...
a szabad...
sötét negé...
szabadelvé...
antiliberal...
ellenségei...
eszmének é...
mus, még c...
előtt elbuko...
is az Ugro...
diadala volt...
képes többé...
A kivi...
a győztes p...
örvendve a...
hangosan b...
tárta. Az e...
most elég i...
következte...
liberalizmus...
az elközet...
eszmé folyo...
rejlének. Ma...
hátrafelé hal...
ünneplheti...
kezelhetik Ma...
semmisítő vi...
itt vallásbá...
szavazás fél...
nemzet akara...
templomban...
helye.

Es e sz...
alatt és közve...
tet, melyhez...
legkompetens...
zata el akart...
felbátorítani...
politikai ellen...
áldásos alkot...
beszédekből...
alkotásra hiva...
Bánffy-kabine

A „I

Hogy...
Hoz...
Vérz...
Omla...
Nem...
Sen...
Mely...
Ég...
Nem...
— f...
Oh...
Vagy...
Hogy...
Hoz...
Vérz...
Omla...
S föl...
Most...
... E...
Kezd

MIKOR

Kátaí Bal...
parti iskola tan...
szomorító téli es...
keves volt még...
a bél.

Kátaí Bal...
kezd előtte az ir...
a feleségének:
— Ejnye k...
nézd csak, mindj...
Az asszonyj